

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_694
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Jazykové znalosti a dovednosti
Autor, spoluautor:	Mgr. Marie Mušková
Název DUMu:	Zvukové prostředky v běžné komunikaci
Pořadové číslo DUMu:	14
Stručná anotace:	Cílem je výklad, procvičení a upevnění látky daného tematického okruhu. Tato prezentace umožňuje seznámit žáky s daným učivem, zábavnou formou je vede ke konstruktivnímu přemýšlení a interakci v hodinách mluvnice v rámci předmětu český jazyk a literatura.
Ročník:	1., 4.
Obor vzdělání:	63- 41- M/ 01, 65- 42- M/ 02 Ekonomika a podnikání, Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Materiál je určen k prezentaci v MS PowerPoint v hodině českého jazyka. Materiál je určen pro výklad nové látky, její upevnění i procvičení.
Výsledky vzdělávání:	Žáci aktivně pracují se získanými informacemi, umí správně používat dané termíny a vyjádřit či obhájit svůj názor. Žáci umí prezentovat a obhajovat jednotlivé znalosti z oblasti české mluvnice.
Vytvořeno:	13. 02. 2014
Určeno pro:	1 OPČ, 1 CR, 4 OPČ, 4 CR
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Zpravidla mluvíme v celých větách, v souvislé řeči se poté uplatňují následující zvukové prostředky: slovní přízvuk, takt, pauzy, mluvní tempo, intonace věty, důraz...

SLOVNÍ PŘÍZVUK: a) Hlavní slovní přízvuk

a)

- čeština má stálý slovní přízvuk- stojí vždy na první slabice slova *hora*
- původní předložka + slovo, přízvuk se přesouvá většinou na předložku *pro tátu*
- jednoslabičné předložky nepůvodní slovní přízvuk nemají *dle tvého názoru*

b) Vedlejší slovní přízvuk

b)

- vedle hlavního slovního přízvuku se v dalších slovech objevuje ještě přízvuk vedlejší
- není výrazný
- nápadnější bývá ve složeninách *červenomodře*

Příklonky stojí za přízvučným slovem a tvoří s ním 1 rytmický celek (*se, si, mi, -li, jsem, jsi, je*)

Předklonky jsou nepřízvučná slova, která stojí po pauze před přízvučným slovem (*Tak jdeme.*) 2

TAKT

- takt je část věty s jedním slovním přízvukem, tvoří tak PŘÍZVUKOVÝ TAKT
- *Rozhodla jsem se/ říct jí to/ zcela/ otevřeně.* Zde máme 4 takty

- delší věty členíme na větné úseky
- hranice větných úseků jsou určovány pauzou n. melodickým pohybem hlasu
- větné úseky se vyslovují na jeden nádech
- vzniklé pauzy potřebujeme k doplnění dechu
- mluvní tempo je vždy individuální
- nedobře působí tempo příliš rychlé, ale i příliš pomalé
- je vhodné alespoň krátkou pauzou oddělovat věty v souvětí

VĚTNÝ ÚSEK, PAUZY, TEMPO ŘEČI

INTONACE / MELODIE VĚTY

- intonace se vždy projevuje změnou výšky hlasu ve větě
- nejvýraznější je na konci věty, kde intonace stoupá, nebo klesá
- tím rozlišujeme druhy vět podle komunikačních funkcí (oznamovací, tázací, rozkazovací)
- mluvíme také o kadenci, nebo antikadenci

KADENCE znamená pokles hlasu na konci věty

Existuje kadence a) klesavá, b) stoupavě klesavá

Uplatňuje se ve větách oznamovacích, rozkazovacích, zvolacích a doplňovacích otázkách

*Zítřka je pátek., Zastavte se odpoledne!,
Kdy se u nás zastavíš?, Jenom ať se mu nic nestane!*

ANTIKADENCE znamená, že nápadně stoupneme hlasem na konci věty

Typická je pro zjišťovací otázky

Přijdeš do kina?

Procvičování:

1. Která nářečí mají přízvuk na jiné než na 1. slabice?

2. Dotvořte tyto věty a určete jejich intonaci:

Co...? Mohl bys...? Nemějte...! Jaká...? Žij...! Rád/a bych ...! Kolik...?
Překvapilo nás.... Někdo... *(kontrola s vyučujícím)*

3. Moderujete televizní nebo rozhlasové zpravodajství, přečtete náležitě tento text, dbejte na všechny zvukové prostředky řeči

Rocky Mountains

Rocky Mountains, často nazývané jen Rockies, je široký pás pohoří na západu Severní Ameriky. Pohoří se táhne po délce více než 4 800 km od nejsevernější Britské Kolumbie až do Nového Mexika v USA. Nejvyšším vrcholkem celého pohoří je Mount Elbert v Coloradu (USA), který vyčnívá do výšky 4 401 m.n.m. Nejvyšším vrcholkem ležícím na území Kanady je pak Mount Robson v Britské Kolumbii s nadmořskou výškou 3 954 m.n.m.

Rocky Mountains každoročně navštíví mnoho turistů. Pohoří je oblíbenou turistickou destinací po celý rok, v zimě díky vynikajícím lyžařským střediskům a v létě kvůli turistice. Letní turistika díky pestrosti a gigantičnosti celého komplexu pohoří nabízí vyžití od lehké turistiky až po nejnáročnější.

Řešení:

1. Nářečí slezskomoravská/ lašská a slezskopolská (Opava, Ostrava, Český Těšín)

Hlavní slovní přízvuk mají na předposlední slabice.

Zdroje:

- Vlastní zdroje
- <http://www.ocestovani.cz/kanada/rocky-mountains/>
- Obrázková galerie Klipart Microsoft PowerPoint

